

1 Maksājuma rīkojuma procedūra

Latvijā iespējama saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana (Civilprocesa likuma 50.nodaļa; 400. - 406.pants) un saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā (Civilprocesa likuma 50.1 nodaļa; 406.1 - 406.10pants).

1.1 Procedūras darbības joma

1.1.1 Uz kādām prasībām procedūra attiecas (piemēram, tikai uz naudas prasībām, tikai uz līgumpamatotām prasībām utt.)?

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama:

- 1) pēc līgumiem par saistībām, kas nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komercčītu;
- 2) pēc notariāli apliecinātiem un tiem juridiskā spēka ziņā pielīdzinātiem terminētiem līgumiem par naudas samaksu vai par kustamās mantas atdošanu;
- 3) pēc notariāli apliecinātiem vai zemesgrāmatā ierakstītiem terminētiem īpašuma nomas vai īres līgumiem, kas paredz nomnieka vai īrnieka pienākumu termiņa noteicējuma dēļ atstāt vai nodot nomāto vai īrēto īpašumu (izņemot dzīvokli), kā arī pienākumu samaksāt nomas vai īres maksu;
- 4) pēc protestētiem vekseliem.

Norādītās saistības nav pakļautas bezstrīdus piespiedu izpildīšanai, ja:

- 1) šī izpildīšana vērsta pret valsts īpašumu;
- 2) saistība ir dzēsta ar noilgumu, kura noteicējums neapšaubāmi redzams no paša akta.

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā pieļaujama maksājuma saistībās, kuras pamatotas ar dokumentu un kurām ir iestājies izpildes termiņš, kā arī maksājuma saistībās par tādas atlīdzības samaksu, kas nolīgta līgumā par preces piegādi, preces pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ja šīs saistības ir pamatotas ar dokumentu un tām nav noteikts izpildes termiņš.

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā nav pieļaujama:

- 1) par maksājumiem, kas ir saistīti ar neizpildītu pretizpildījumu;
- 2) ja parādnieka deklarētā dzīvesvieta vai dzīvesvieta nav zināma;
- 3) ja parādnieka deklarētā dzīvesvieta, dzīvesvieta, atrašanās vieta vai juridiskā adrese nav Latvijas Republikā;
- 4) ja pieprasītais līgumsods pārsniedz galvenā parāda summu;
- 5) ja pieprasītie procenti pārsniedz galvenā parāda summu..

1.1.2 Vai prasību summai ir maksimālais apmērs?

Nē.

1.1.3 Procedūras izmantošana ir obligāta vai izvēles?

Procedūru izmantošana nav obligāta.

1.1.4 Vai procedūru var piemērot, ja atbildētājs dzīvo citā dalībvalstī vai trešā valstī?

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā nav pieļaujama, ja parādnieka deklarētā dzīvesvieta, dzīvesvieta, atrašanās vieta vai juridiskā adrese nav Latvijas Republikā.

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas procedūru var piemērot, ja tiek iesniegts pieteikums par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc nekustamā īpašuma iekļājuma aktiem un pēc saistītām atstāt vai atdot nomāto vai īrēto nekustamo īpašumu, ja nekustamais īpašums atrodas Latvijā. Pieteikumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc kuģa hipotēkas obligācijas var iesniegt Latvijā, ja hipotēka reģistrēta Latvijā.

1.2 Kompetentā tiesa

Pieteikumi par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu iesniedzami rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai:

- 1) pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, – pēc dzīvesvietas, ja pieteikums par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu tiek iesniegts naudas maksājumu saistībās, kustamās mantas atdošanas saistībās vai saistībās pēc līgumiem, kas nodrošinātas ar komercčītu;
- 2) pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas, ja pieteikums par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu tiek iesniegts pēc nekustamā īpašuma iekļājuma aktiem un pēc saistībām atstāt vai atdot nomāto vai īrēto nekustamo īpašumu. Ja saistība nodrošināta ar vairākiem nekustamiem īpašumiem un pieteikumi piekrīt dažādu rajona (pilsētas) tiesu zemesgrāmatu nodaļu izskatīšanai, pieteikumu izskata rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļa pēc pieteicēja izvēles – pēc viena nekustamā īpašuma atrašanās vietas;
- 3) pēc hipotēkas reģistrācijas vietas, ja pieteikums par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu tiek iesniegts pēc kuģa hipotēkas obligācijas.

Pieteikums par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniedzams rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, – pēc dzīvesvietas vai juridiskās adreses.

1.3 Oficiālās prasības

1.3.1 Vai jāizmanto standarta veidlapas? Ja jā – kur var saņemt šādu veidlapu?

Pieteikums saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā noformējams atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 21.jūlija noteikumu Nr.792 „Noteikumi par saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā izmantojamām veidlapām” 1.pielikumam. Veidlapa pieejama Latvijas tiesu portālā: <https://www.tiesas.lv/> Pieteikumam saistību piespiedu izpildīšanai nav izstrādāta veidlapa, tas noformējams atbilstoši Civilprocesa likuma 404.pantam.

1.3.2 Vai mani jāpārstāv advokātam?

Nē, tas nav obligāti. Vispārējie pārstāvības noteikumi ietverti Civilprocesa likuma 12.nodaļā „Pārstāvji”.

1.3.3 Cik sīki izklāstītam jābūt prasības pamatojumam?

Prasības pamatojumam nav jābūt sīki izklāstītam.

Pieteikumā par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu jānorāda, kādu saistību un pēc kāda akta kreditors lūdz pakļaut bezstrīdus piespiedu izpildīšanai, norādot galveno parādu, līgumsodu un procentus, bet pēc vekseļa – arī ar protestu saistītos izdevumus un likumā noteikto atlīdzību. Pieteikumam pievieno bezstrīdus piespiedu kārtībā izpildāmo aktu un tā norakstu, bet pēc vekseļa – arī protesta aktu, kā arī pierādījumu par brīdinājuma izsniegšanu parādniekam, ja no likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams.

Pieteikums par saistību izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniedzams, aizpildot standarta veidlapu, kurā norāda pieteicēja un parādnieka informāciju, maksājuma saistību, norādot saistību pamatojošo dokumentu identificējošu informāciju un saistības izpildes termiņu, pieprasīto summu un tās aprēķinu, pieteicēja apliecinājumu, ka prasījums nav atkarīgs no pretizpildījuma vai ka pretizpildījums ir izdarīts.

1.3.4 Vai jāiesniedz rakstiski prasības pierādījumi? Ja jā – kādus dokumentus atzīst par pierādījumu?

Pieteikumam par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu jāpievieno bezstrīdus piespiedu kārtībā izpildāmais akts un tā noraksts, bet pēc vekseļa – arī protesta akts, tāpat pieteikumam jāpievieno pierādījums par brīdinājuma izsniegšanu parādniekam, ja no likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams (apliecinājums par brīdinājuma izsniegšanu var būt arī zvērināta tiesu izpildītāja vai viņa palīga sastādīts akts par atteikšanos saņemt brīdinājumu).

Saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā nav jāiesniedz rakstiski prasības pierādījumi, taču jānorāda saistību pamatojošo dokumentu identificējoša informācija un saistības izpildes termiņš. Ja parādnieks 14 dienu laikā no tiesas sagatavotā brīdinājuma saņemšanas iesniedz iebildumus pret maksājuma saistības pamatotību, tiesvedība saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā izbeidzama. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā sakarā ar parādnieka iebildumiem nav šķērslis prasības celšanai prasības tiesvedības kārtībā.

1.4 Pieteikuma noraidīšana

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana – tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam, pieņem lēmumu – ja pieteikums nav pamatots vai pieteikumā norādītā līgumsoda apmērs ir nesamērīgs ar galveno parādu, vai izpildāmais akts satur patērētāju tiesības aizskarošus netaisnīgus līguma noteikumus, tiesnesis pieņem lēmumu par pieteikuma noraidīšanu.

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – ja tiesa pieņēmusi pieteikumu, bet parādnieks 14 dienu laikā no tiesas sagatavotā brīdinājuma saņemšanas iesniedz iebildumus pret maksājuma saistības pamatotību, tiesnesis pieņem lēmumu par tiesvedības saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā izbeigšanu.

1.5 Apelācijas sūdzības

Tiesneša lēmums, izskatot pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu vai saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, nav pārsūdzams.

1.6 Paziņojums par iebildumu

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana – tiesnesis vienpersoniski pieņem lēmumu, parādnieka viedoklis netiek prasīts.

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – tiesnesis izsniedz parādniekam brīdinājumu, kurā ietver priekšlikumu parādniekam 14 dienu laikā no brīdinājuma izsniegšanas dienas samaksāt pieteikumā norādīto summu vai iesniegt tiesā iebildumus.

1.7 Paziņojuma par iebildumu sekas

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – ja parādnieks 14 dienu laikā no brīdinājuma izsniegšanas dienas iesniedz iebildumus pret maksājuma saistības pamatotību, tiesvedība saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā izbeidzama. Ja parādnieks atzīst pieteikumu kādā tā daļā, pieteicējam paziņo parādnieka atbildi un nosaka termiņu, kurā pieteicējam jāpaziņo tiesai par saistības nodošanu piespiedu izpildei atzītajā daļā. Ja pieteicējs nepiekrīt saistību izpildei atzītajā daļā vai nav sniedzis atbildi paziņojumā noteiktajā termiņā, tiesvedība izbeidzama.

1.8 Paziņojuma par iebildumu neesamības sekas

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – ja parādnieks tiesas izsniegtajā brīdinājumā noteiktajā termiņā nav iesniedzis iebildumus, tiesnesis septiņu dienu laikā no iebildumu termiņu izbeigšanās dienas pieņem lēmumu par pieteikumā norādītās maksājuma saistības piespiedu izpildi un tiesas izdevumu piedziņu.

1.8.1 Kas jādara, lai panāktu izpildāmu tiesas lēmumu?

Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – tiesneša lēmums par pieteikumā norādītās maksājuma saistības piespiedu izpildi stājas spēkā nekavējoties, tam ir izpildu dokumenta spēks, un tas izpildāms saskaņā ar tiesas spriedumu izpildīšanas noteikumiem.

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana – tiesnesis, pārbaudījis iesniegtā pieteikuma pamatotību un atzinis, kas tas apmierināms, pieņem lēmumu, ar kuru nosaka, kāda saistība un kādā apmērā ir izpildāma bezstrīdus piespiedu kārtībā. Tiesneša lēmums stājas spēkā nekavējoties, tam ir izpildu dokumenta spēks, un tas izpildāms saskaņā ar tiesas spriedumu izpildīšanas noteikumiem. Tiesneša lēmums iesniedzams izpildīšanai kopā ar bezstrīdus piespiedu izpildīšanai pakļautā akta norakstu.

1.8.2 Vai šis lēmums ir galīgs, vai arī atbildētājam ir dota iespēja lēmumu pārsūdzēt?

Tiesneša lēmums, izskatot pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu vai saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, nav pārsūdzams, taču, ja parādnieks uzskata, ka pieteicēja prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš var celt prasību pret kreditoru (saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas gadījumā sešu mēnešu laikā no tiesneša lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas, saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā gadījumā – triju mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas). Ceļot prasību, parādnieks var lūgt apturēt saistības piespiedu izpildīšanu, bet, ja kreditors jau saņēmis apmierinājumu, parādnieks var lūgt nodrošināt prasību. Prasība ceļama Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā tiesā, kura izskatīja pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu vai par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Ja prasības izskatīšana piekrīt apgabaltiesai, tā ceļama tajā apgabaltiesā, kuras darbības teritorijā atrodas rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļa, kas izskatīja pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu vai par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.

1.8.3 Pārskatīšanas procedūra

Lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar nolēmuma pārskatīšanu var ierosināt atbildētājs, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr.1896/2006, 19.pantu, iesniedzot pieteikumu:

- 1) par rajona (pilsētas) tiesas sprieduma vai lēmuma pārskatīšanu - attiecīgajai apgabaltiesai;
- 2) par apgabaltiesas sprieduma vai lēmuma pārskatīšanu - Augstākajai tiesai;
- 3) par Tiesu palātas sprieduma vai lēmuma pārskatīšanu - Augstākās tiesas Civillietu departamentam.

Pieteikumu var iesniegt 45 dienu laikā no dienas, kad uzzināti Eiropas Savienības tiesību normā paredzētie pārskatīšanas apstākļi.

Pieteikumu nevar iesniegt, ja ir iestājies noilgums tam, lai iesniegtu izpildei izpildu dokumentu par attiecīgo nolēmumu.

Pieteikumu, kurā nav norādīti apstākļi, kas saskaņā ar Eiropas Savienības normu var tikt atzīti par nolēmuma pārskatīšanas apstākļiem, nepieņem un atdo atpakaļ iesniedzējam. Tiesnesis atsakās pieņemt izskatīšanai pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar nolēmuma pārskatīšanu arī tad, ja pieteikums iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai nolēmuma pārskatīšanas apstākļi ir mainījušies. Par šādu tiesnešu lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

Lapa atjaunināta: 07/02/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.